

Andy McNab

# Onbreekbare eenheid



A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht



*Zondag 9 mei 1998*

*02.00 uur*

Het huisje stond op een halve hectare vlak, open terrein. Het was bijna twee uur 's nachts, maar uit de ramen scheen nog steeds licht. Aan de voorkant waren kleine schijnwerpers op een voetgangersbrug over een rivier gericht. Ik staarde naar het water.

Stemmen klonken op het pad dat naar de achterkant van het huis leidde. Ze werden luider. Het puntje van een sigaret gloeide rood op in het donker.

Twee gedaanten kwamen uit de schaduwen tevoorschijn en liepen op me af.

Ik rechtte mijn rug. 'Halt. Wie daar?'

'Eén grote neus, één ayatollah.'

'Kom dichterbij en maak je bekend.'

Ik had vaak met deze mannen gewerkt, niet zelden in het geheim. Vroeger droegen we spijkerbroeken en bomberjacks, alles wat maar nodig was om niet op te vallen tussen de plaatselijke bevolking van wijken zoals de Shantello en Bogside. Die nacht waren ze heel anders vermomd. Frank had zich uitgedost als een vluchteling uit *The Sweeney*: een overhemd met een puntige kraag, een leren jas met grote, slappe revers en opgeplakte rode bakkebaarden die bij zijn haarkleur pasten. Nish daarentegen droeg een lichtgekleurd vest en een slappe golfpet en zag eruit alsof hij auditie deed voor de popgroep Showaddywaddy.

Aan de achterkant van het huis klonk het gebonk van gedempte muziek. Ik had een tent met een grote tv opgezet, waar de gasten konden zitten om onder het eten naar een van de slechtste songs te kijken die ooit voor deelname aan een Eurovisie Songfestival was gecomponeerd.

Mijn eigen verschijning was die van een pornoster uit de jaren zeventig met een druipsnor en een gouden medaille – de broche van een buurvrouw – aan een wc-ketting. Bijna alle anderen waren als leden van Abba gekomen.

Frank en Nish kwamen bij me staan en leunden tegen de reling naast me.

‘Daar zijn we dan weer.’ Frank stootte ons allebei aan. ‘De drie musketiers.’

Ik lachte. “Drie wijze mannen” is in jouw geval toepasselijker, niet?’

‘Ach...’ Nish nam een trek van zijn Silk Cut. ‘Drie wijze apen. Of hup-patee...’ Hij spuwde in het water. ‘Drie munten in de fontein.’

Frank glimlachte toegeeflijk. We deden alle drie ons best. Echt waar. Het had een leuk feest moeten zijn. Door de bouw was de housewarming een jaar vertraagd, en dat kwam vooral omdat we de Stour-rivier uit de buurt van mijn woonkamer moesten omleiden, maar nu waren we er allemaal.

Of bijna allemaal.

Van de acht voormalige Ice Cream Boys op de genodigdenlijst was er één niet komen opdagen. De politie had hem in bewaring genomen.

‘Ik moet de hele tijd aan hem denken.’ Frank drukte een van zijn kartonnen bakkebaarden weer op zijn wang. ‘Hoe haalt iemand zoets in zijn hoofd?’

Nish staarde naar het water. ‘Hij is misschien nog gekker dan ik.’

Shanksy was al bij Ploeg 7 weg op het moment dat ik daar aankwam, maar in het Regiment had hij een legendarische status. Thomas Shanks was arts en veteraan van de ‘geheime oorlog’ die rond het midden van de jaren zeventig in Oman woedde. Hij redde daar onder vijandelijk vuur een kameraad en had er de Military Medal voor gekregen. Daarna werkte hij als specialist in ziekenhuizen. Twee dagen voor het feest had hij buiten een pub in Leeds een AK47 uit de kofferbak van zijn auto gehaald en het meisje doodgeschoten van wie hij beweerde te houden.

Shanks had in ziekenhuizen in de Midlands gewerkt en werd in 1995 plaatsvervangend anesthesist in de Pontefract General Infirmary. Nog geen veertien dagen later ontmoette hij Vicky, die daar de verpleegstersopleiding deed. Ze gingen samenwonen en verloofden zich. Maar de relatie liep stuk: twee weken voor het feest had ze er de brui aan gegeven en begon ze uit te gaan met een vroegere patiënt.

De woensdag voor het feest had ze in haar ziekenhuisflatje een brief van Shanks gevonden. Deze bevatte de verlovingsring die ze hem had teruggestuurd, plus de mededeling dat hij zich ellendig en neerslachtig voelde. De volgende dag had hij haar opgebeld in een pub in Castleford, waar ze met haar nieuwe vriend, diens zoon en de vriendin van die zoon iets was gaan drinken. Shanks eiste hardnekkig van haar de bevestiging dat ze niet meer van hem hield. Hij noemde haar een egoïstische trut en een bitch. Vicky hing uiteindelijk op en verhuisde met de rest van haar gezelschap naar een café in de buurt.

Shanks wist haar te vinden. Ze verklaarde zich bereid om met hem te praten, maar hij begon handtastelijk te worden en sleepte haar de deur

uit en de straat op. Er ontstond een handgemeen. Shanks worstelde met de nieuwe vriend en trapte hem toen deze op de grond lag.

De zoon van de vriend hield Shanks in bedwang terwijl Vicky en de anderen teruggingen naar de eerste pub. Om tien voor tien 's avonds zagen ze hem op het parkeerterrein. Vicky ging naar buiten om met hem te praten. Even later rende ze, achtervolgd door Shanks, terug.

Ze kwam niet verder dan de rand van het parkeerterrein. Het eerste salvo 7.62mm-kogels raakte haar zes keer, in borstkas, elleboog, onderbuik en billen. Toch vond ze de kracht om overeind te komen. Toen ze de deur van de pub bereikt had, rekende het tweede salvo met haar af.

De pub was stampvol omdat de kroegbaas afscheid nam. Op het moment dat het schieten begon, was iedereen naar filmpjes van vorige feesten aan het kijken. Aanvankelijk dachten ze dat iemand rotjes aan het afsteken was of bij wijze van surprise ballonnetjes liet knappen. Daarna vlogen een paar kogels door de ruimte. Hout versplinterde, glazen en spiegels gingen aan diggelen. Het duurde niet langer dan een paar seconden, maar niemand durfde zich te bewegen. Toen ze opstonden, zagen ze de schutter nonchalant naar zijn auto lopen en wegrijden.

Vicky lag in een grote plas bloed. Ze kon niets zeggen. Ze probeerden de bloedingen met handdoeken uit het café te stelpen, en iemand haalde een dekbed van boven om haar te bedekken totdat de ambulance kwam.

Ze stierf twee uur later, na een noodoperatie in het ziekenhuis waar ze gewerkt had.

Shanks kocht een halve pint bitter in een ander café, belde zijn ex-vrouw in Birmingham om te vertellen wat hij gedaan had, en reed erheen om zijn negenjarige dochttertje te bezoeken. Hij wilde haar zien voordat de politie hem inrekende. Toen bedacht hij zich en reed naar Schotland. Hij bezocht er zijn broer in Glasgow, misschien om geld en een uitrusting te lenen voordat hij de heuvels in trok. Na een landelijke klopjacht gaf hij zich echter de volgende dag aan.

‘Hij wist misschien niet welk kostuum hij moest aantrekken,’ zei Nish.

Tommy Shanks was een legende, niet alleen om zijn bekwaamheid als soldaat, maar ook omdat hij een tic had. Het kostte hem uren om te besluiten wat hij voor een avondje stappen moest aantrekken. De meeste mensen trekken gewoon een spijkerbroek en een poloshirt aan. Tommy niet. Het moest een overhemd zijn, op zo'n manier gestreken dat je aan de mouwen je vingers kon snijden.

‘Vat het niet persoonlijk op,’ zei Nish. ‘Zo erg is je feestje niet.’

Frank gunde hem de afkeurende blik waarmee ouders hun kinderen aankijken. Hij was de eerste geweest die door het dakraam dook toen de Special Air Service (SAS) in 1980 het beleg van de Iraanse ambassade in Iran doorbrak. Hij was altijd een rots in de branding. Als hij je rug dekte,

was je in goede handen. Maar nu was hij nog erger uit het lood geslagen dan Nish: hij wilde dominee worden.

Een van zijn favoriete uitspraken was: 'Ik kan hun de hemelpoort laten zien, maar als ze naar binnen willen, moeten ze er zelf doorheen lopen.'

Zelf had ik die poort nog niet opengemaakt, want ik wist zeker dat God de grendel dicht zou schuiven voordat ik de klink pakte.

'Kop op, Frank.' Ik trok aan een van zijn bakkebaarden.

'Jij zult branden in de hel, McNab.' Hij wierp net zo'n afkeurende blik op mij als daarnet op Nish en fronste zijn voorhoofd. 'Waarom? Waarom heeft hij haar vermoord?'

In alle jaren dat ik hem kende, had ik hem maar zelden tegen iemand of iets zijn stem horen verheffen, en deze keer was daar geen uitzondering op.

'Maar met dat gelul kom je toch altijd zelf?' Nish grijnsde. 'Beter één dag een tijger dan duizend jaar een schaap. Klote, waarom niet?'

Frank hapte niet. 'Ik bedoel, die man was gisteren nog specialist in een ziekenhuis en vandaag knalt ie een meisje af op een parkeerterrein. Hoe komt het dat een man die zoveel heeft meegemaakt, ineens twee levens vergooit?'

Tommy kwam uit een gezin van zes jongens en twee meisjes en was in een Glasgrowse arbeiderswijk opgegroeid. Zijn vader had epilepsie en werkte in een zagerij, en Tommy was nog maar tien toen hij op een dag van school thuiskwam en zijn vader dood aantrof. Vijf jaar later – zijn moeder was aan de drank geraakt en was agressief tegen haar kinderen – ging hij bij een oom wonen.

Hij ging van school af, werd leerling-monteur en meldde zich twee jaar later voor het leger. Hij werd als verbindelaar in Bahrein gedetacheerd, en van daaruit gaf hij zich op voor de SAS. Nog geen achttien maanden na zijn aanmelding bij het leger werd Tommy Shanks een van de jongste soldaten die voor de Selectie slaagde.

Hij diende tien jaar en ging daarna voor een beveiligingsbedrijf werken dat zich specialiseerde in de bescherming van vips. Een bende bracht hem zeven messteken toe, en dat kostte hem bijna het leven.

Na zijn herstel ging hij weer naar de schoolbanken en mocht hij aan de Universiteit van Birmingham medicijnen studeren. Hij en zijn vrouw Julie, die lerares was, gingen in de Midlands wonen en kregen een dochter. In 1986 studeerde hij af als medisch doctorandus en chirurg.

Hij meldde zich als reservekapitein bij de Britse militair geneeskundige dienst, maar nam in 1989 ontslag. Na de Iraakse invasie van Koeweit in 1991 sloot hij zich aan bij 32 Veldhospitaal in Saudi-Arabië en kreeg hij een cocktail van ongeveer twintig onbekende vaccins tegen de gevolgen van chemische oorlogvoering.

Toen zijn huwelijk na zijn terugkeer op de klippen liep, nam hij een baan als anesthesist in Wolverhampton, waar zijn collega's hem beschreven als een echte, harde Schot die slecht tegen domoren kon. Uiteindelijk kwam hij in de Pontefract General Infirmary terecht, maar op zijn werk ging het niet goed. Hij kreeg woedeaanvallen als collega's niet aan zijn hoge eisen voldeden.

‘Maar wat deed hij eigenlijk met een AK?’

Hij haalde zijn schouders op. Veel jongens hadden ergens een wapen liggen als souvenir. Als een kameraad omkwam, hadden wij de taak om zijn spullen op te ruimen voordat zijn familie het huis in mocht. Een van ons had zoveel PE4, geweren en munitie op zolder dat hij de volgende wereldoorlog had kunnen winnen. Het ministerie van Defensie had zich over bezuinigingen geen zorgen hoeven maken: een wandeling naar zijn huis was genoeg geweest.

In de media werd al gefluisterd over het Golffoorlogsyndroom (GOS) – weliswaar een afschuwelijke aandoening, maar nog lang niet zo erg als een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Het GOS was eerder iets lichamelijks dan geestelijks.

Drie jongens – van wie twee medici – die met Shanks in de Golf hadden gediend, hadden al zelfmoord gepleegd, blijkbaar vanwege de druk van hun oorlogservaringen. De aanblik van slachtoffers die met ontbrekende ledematen, afschuwelijk verbrand en vaak in de bloei van hun leven werden binnengebracht, had ongetwijfeld zijn tol geëist.

Na zijn terugkeer uit de Golf had Shanks concentratie- en geheugenproblemen. Zijn stemmingswisselingen, prikkelbaarheid en neerslachtigheid werden steeds erger, en dat deed denken aan de symptomen van anderen die uit de Golf terugkwamen. Ik vroeg me af of hij soms aan PTSS leed toen hij Vicky Fletcher doodschoot.

Als beroepssoldaat leken twee ongerichte salvo's me het symptoom van een gestoorde geest. Als hij zichzelf in de hand had gehad, zou hij gewoon twee kogels in haar hoofd hebben geschoten.

‘Daar zijn we goed mee weggekomen, dominee Frank. Aan ons lijf geen Golffoorlog.’ Nish nam een trekje van zijn sigaret. ‘Maar voor McNab sta ik niet in. Volgens mij is ie een lopende tijdbom.’

Ik wist maar één ding zeker: het Golffoorlogsyndroom zou ik nooit krijgen. Als SAS-leden hadden we enige greep op ons leven. Sommigen moesten aan de medicijnen, maar anders dan de rest van het leger kregen we geen bevel ze te slikken. We hielden de onze in voorraad vanuit de gedachte dat een handje capsules per dag niet veel verschil maakte na een aanval met blauwzuur- of zenuwgas, die in een paar tellen dodelijk was.

Frank stond nog steeds te piekeren. ‘Misschien is hij wel de zoveelste die zijn kop is kwijtgeraakt. Hij is op geen stukken na de enige.’

Ik legde een hand op Nish' schouder, maar richtte mijn wijsvinger op Frank. 'Jij bent de dominee, makker – jij hoort alle antwoorden te weten. prss? Hij is misschien wel even knetter als deze klojo hier.'

Nish begon te lachen. 'Ik ben niet kierewiet, in elk geval niet deze week.' Hij mikte zijn sigaret in het water en stak meteen een nieuwe op. 'Ik vraag me af of Shanksy een paar kogels voor zichzelf had willen bewaren. Dat zou ik gedaan hebben.'

Frank was in de stemming voor een zondagspreek. 'Dat de overheid het soms toestaat dat er een leven wordt beëindigd is tot daaraan toe.' Hij zweeg even om het gewicht van zijn uitspraak op ons in te laten werken. Maar dat gebeurde niet. 'Iemand in woede vermoorden is echter iets heel anders.'

Nish draaide zich om en omhelsde hem hartelijk. Hij straalde aan alle kanten. 'Jemig, Frank ziet ons nog steeds als lichtende ridders, instrumenten van Gods toorn om boosdoeners te straffen. We zijn alleen geschifte idioten die razend worden en mensen doodschieten...'

Frank maakte al jarenlang mee dat we zijn overtuigingen belachelijk maakten. Hij liet het van zich afglijden als water van een eendenrug en vervolgde zijn preek. 'Is iemand van ons minder schuldig dan Tommy? We hebben genoeg moordenaars gezien om ze op straat te herkennen.'

Ik grijnsde naar de twee anderen. 'Jullie zijn allebei even gestoord. Nish heeft geregeld gesprekken met zijn ijskast...'

Nish knikte.

'... en Frank laat zich door God voorschrijven wat hij doen moet. Nietwaar, Frank?'

Het bleef lang stil. 'Dat dacht ik wel, joh. Dat dacht ik wel.'

Nish en ik keken elkaar even aan. Daarna liep hij met Frank mee naar het feest.

Ik zag hen in het donker verdwijnen. Een van die twee gekken bleef dromen dat hij vanaf de rand van de ruimte een vrije val ging maken. De ander geloofde in een oude man met een witte baard die ergens bestond. Ik vroeg me onwillekeurig af of de junglepunch die we veertien jaar eerder gedronken hadden, soms een waanzindrankje had bevat. Was ik soms als volgende aan de beurt?

Ondanks alles waren ze twee van de beste vrienden die een mens zich kon wensen. Wij drieën en een handvol anderen van Ploeg 7 hadden samen heel wat meegemaakt. We hadden gedood en sommigen van ons waren ook zelf gedood. Het resultaat was een band die buitenstaanders misschien moeilijk te begrijpen en onmogelijk te delen vonden. We lachten spottend over het idee van een broederschap, maar we waren wel degelijk broeders: wapenbroeders. Sinds mijn ontslag in 1993 was er geen dag voorbijgegaan zonder dankbaarheid voor mijn gelukkige gesternte.



Ik was namelijk lid geweest van de allerbekwaamste en inspirerendste groep mensen die ik ooit gekend heb.

Frank, Nish, ik en de anderen vertrouwden elkaar volledig. Dat kon ook niet anders. Zouden we ons leven voor elkaar gegeven hebben? Ja. Maar een broederschap die onder levensgevaarlijke omstandigheden tot stand komt, is niet gratis. Sommigen waren gek geworden, anderen waren aardig op weg.

Ik wilde dat ik toen geweten had dat Tommy's moord op zijn ex-vriendin en Nish' poging tot moord op de zijne, een jaar eerder, niet het eind van het verhaal betekenden. Had ik kunnen verhinderen wat er vervolgens gebeurde? Waarschijnlijk niet. Maar ik stelde me steeds dezelfde vragen en ze hielden me evengoed uit mijn slaap.

Ik herinnerde me een jongen uit Squadron A die ruzie kreeg met de Royal Air Force (RAF)-zielenknijper. (Dat was na mijn vrijlating uit de Aboe Ghraib-gevangenis in Baghdad, aan het eind van de Eerste Golfoorlog.) Mugger had de volledige supervisie over het herstel van de SAS-leden: hij ging naar Riad om voor onze ontspanning wat video's te organiseren, terwijl de sergeant-majoor van Squadron B kwam opdagen met een ziekenhuiskarretje vol bier. We werden de afdeling uit gesmokkeld en gingen naar de bibliotheek om eens lekker door te zakken.

Dokter Gordon Turnbull was naar Cyprus gekomen om toezicht te houden op de herstelfase. 'Wat heb je daar?' vroeg hij Mugger toen hij zijn boodschappentassen zag.

'Video's voor de jongens.'

'Mag ik ze even zien?'

Turnbull kreeg bijna een hartaanval. Mugger had *Terminator*, *Driller Killer* en *Nightmare on Elm Street* voor ons gekocht. 'Dat kun je niet maken! Die mannen hebben allemaal een trauma!'

'Een trauma?' Mugger lachte. 'Die waren allemaal al kierewiet toen ze begonnen.'

Waardoor waren Shanks, Nish en de anderen doorgedraaid?

Hadden ze dat punt bereikt door iets in het landschap dat we doorkruisten, of door de dingen die we hadden moeten doen? Waarom was ik gespaard gebleven?

Maar de grootste vraag van allemaal was misschien wel: had ik het moeten voorzien? Waren er onderweg overal aanwijzingen geweest?

Ik keek niet vaak om. In ons soort werk is reflectie ongezond.

Maar als ik de antwoorden wilde vinden, werd het misschien tijd om de reis te herhalen die deze verenigde maar onderling heel verschillende groep mensen had afgelegd.

Ik leunde achterover tegen de reling. Sinds 1984 was er veel water onder deze brug door gestroomd.

# 1

## *Maleisië juli 1984*

Van mijn eerste dag bij Squadron B zijn me twee dingen bijgebleven. Op de eerste plaats dat ik me in het oerwoud zo'n volslagen groentje voelde in mijn glimmende en spiksplinternieuwe uitrusting. En op de tweede plaats het advies dat ik een week eerder in Hereford had gekregen en dat nog steeds in mijn oren galmde.

‘Vergeet nooit dat je dit ding veel makkelijker krijgt dan houdt,’ zei de kolonel toen tegen de acht nieuwelingen toen hij ons stuk voor stuk een zandkleurige baret toegooide alsof het frisbees waren.

Naderhand had de sergeant-majoor van het Regiment er in de gang aan toegevoegd: ‘Jullie hebben dan misschien zes maanden lang de zwaarste selectie cursus ter wereld gevolgd, maar nu zijn jullie terug bij af. Want, jongens, jullie weten geen flikker.’ Hij keek ons strak aan terwijl hij een trek van zijn sjekkie nam. ‘Als jullie bij je ploeg komen, hou je dan vooral gedeisd. Hou je muil, kijk en luister. Zoek een rolmodel uit. Kijk wat hij doet en waarom hij het doet. Oké, eerst de vier man voor Squadron B. Jullie gaan je uitrusting halen en vervolgens naar Maleisië.’ Hij nam nog een trek en bekeek ons allemaal om beurten. ‘Veel geluk. Jullie zullen het nodig hebben.’

Squadron B was beroemd vanwege de bestorming van de Iraanse ambassade in 1980. De livereportage op tv was de allereerste keer dat ik het Regiment in actie had gezien. Vanwege dat filmmateriaal en omdat de Green Jackets de Falklandoorlog niet hadden meegemaakt, wilde ik graag de Selectie doen. Ik was namelijk bij het leger gegaan om te vechten, en zij zaten er altijd middenin.

De SAS bestond uit vier Sabre Squadrons: A, B, D en G. Die waren op hun beurt in vier ploegen verdeeld, die allemaal over een gespecialiseerde infiltratiekennis beschikten. Air infiltreerde per parachute in vijandelijk gebied. Mobility deed dat over land. Boat viel over het water aan en Mountain deed dat te voet via elke grote rotsformatie die hun voor de voeten kwam. Elke ploeg had een nummer, zodat je ook wist uit welk squadron je kwam. In Squadron B had je Boat 6, Air 7, Mobility 8 en Mountain 9.

Niemand van ons wist van tevoren in welke ploeg hij terecht kwam. We hadden alleen te horen gekregen dat we pas ter plaatse zouden worden ingedeeld.

Na de rit van die dag vanuit Kuala Lumpur kwamen twee jongens ons ophalen vanaf een diep doorploegde modderweg bij de noordgrens met Thailand. De ene was een Maori, de andere een rooie met een haarbos die dik genoeg was om er een tapijt van te vlechten. 'Ik ben Al,' zei hij. 'Klaar?'

We hesen onze Bergenrugzak op onze schouders en volgden hen naar de schemerwereld van het regenwoud. Enorme hardhoutbomen waaierden uit tot plankwortels op de grond. Het bladerdak hoog aan de hemel was dicht geweven, zodat nauwelijks een straal zonlicht de afgevalen bladeren onder onze laarzen bereikte.

De Rooie zag er niet al te opgewekt uit, en dat vond ik vreemd: hij zou dolgelukkig moeten zijn omdat hij niet in de zon liep. Zijn bleke huid leek onder het bladerdek nog bleker. Hij was ongeveer één meter tachtig lang en bestond voornamelijk uit botten. Hij had de uitstraling en het gedrag van een officier, en bij de zeldzame gelegenheden dat hij zijn mond opendeed, klonk hij zelfs zo. Hij praatte alsof de woorden met een tang uit hem getrokken moesten worden. Ik had het gevoel dat ik hem al eens eerder had gezien, maar ik wist niet meer waar.

'We hebben nog twintig minuten. Zitten hier al een tijdje. Vooral oerwoudtraining. En als afschrikking van rebellen.'

De Maori zei zo mogelijk nog minder dan Al. Veel Nieuw-Zeelanders en Australiërs sloten zich bij het Regiment aan, maar deze vent droeg andere oerwoudcamouflage dan Al en de rest van ons. De kiwi's hadden een infanteriebataljon in Singapore gestationeerd. Misschien hoorde hij daarbij, of anders bij de Nieuw-Zeelandse SAS. Het maakte niet uit; als zij het niet vertelden, was ik niet de man die ernaar vroeg.

Het voordeel van een dicht bladerdak is dat het kreupelhout dun en makkelijk te doorkruisen is. Als de boomkruinen dunner worden en het licht doorlaten, heb je mazzel als je in vier uur één kilometer aflegt. In het oerwoud ben je nooit alleen. We hadden gezelschap van rode mieren, bloedzuigers, schorpioenen en enorme teken die diep in je huid kropen. Bovendien stonden alle soorten en maten slangen in de rij om je te bijten. Daarnaast werd je natuurlijk bedreigd door scrubtyfus, geelzucht, dysenterie, zweren, gierstuitslag, rotkreupel en ringwormen. Toch is dit de beste omgeving voor gevechten. Je hebt dekking en water en lijdt nooit honger of kou.

Al gaf een klap in zijn nek. Alweer een mug dood. 'Verrekte malaria-verkoper.'

Het was drukkend heet en vochtig. Mijn oerwoudtenue was al doornat van het zweet. Wat had ik anders verwacht? Een regenwoud heet zo vanwege de regen. Het vocht kan door het bladerdak niet ontsnappen, en daarom is het daar nat, heet en erg plakkerig – vierentwintig uur per dag en zeven dagen per week.

Alles wat we hadden, moesten we dragen. We hadden allemaal twee tenues: een droog pak om in te slapen en een nat pak. Het eerste wat we elke ochtend deden, was ons natte pak aantrekken.

Ik had geen dierbare herinneringen aan de oerwoudfase van de Selectie. Alles draaide erom dat je je droge kleren droog moest houden. Als ze nat werden, kreeg je ze nooit meer droog. De mijne wikkelde ik dubbel in de plastic voering van mijn Bergen, en daarna nog een keer voor alle zekerheid.

We volgden een smal en modderig voetpad naar een stel bedden van stokken tussen A-vormige geraamten. Je kon zien dat de jongens hier al een tijd zaten. Sommige bedden waren kromgetrokken, andere stonden op loopplanken van takken om ze uit de modder te houden. Schietschijven nummer 11 – het normale legerdoelwit in de vorm van een aanvallende man op een plaat hardboard – waren afgezaagd en op boomstronken gespijkerd. Zo waren tafels en stoelen ontstaan. Er waren ook stukken plaat in een hoek tegen elkaar gezet om er sit-ups te doen. Hier en daar waren twee of meer A-vormige geraamten met stukken van een regenzeil aan elkaar bevestigd.

Een radio siste onophoudelijk. Eten pruttelde in gamellen of grote, kookpotvormige granaatblikken, die op een of meer esbitfornuisjes waren gezet.

Het rook er sterk naar sigarettenrook. Niemand droeg ranginsignes. Iedereen had een baard en lang, vettig haar. Ze lagen op hun bed een boek te lezen of hurkten bij de pruttelende pannen. Het leek wel of ik op de set van *Platoon* verzeild was geraakt.

‘Dit is het hoofdkwartier van het squadron. Ga zitten en wacht maar even.’

Al en de Nieuw-Zeelander verdwenen tussen de geraamten.

Iedereen had net als ik twee automatische morfinespuiten aan een stuk parakoord om zijn hals, samen met een horloge en soms een klein kompas. Wie de omgeving van de tenten verliet, nam te allen tijde zijn beltkit (overlevingspakket) en zijn wapen mee, plus zijn kapmes. Zonder zo'n mes aan je riem kwam je nergens. Het was geen onderdeel dat aan je riem hing maar een deel van jezelf. Het was je onmisbaarste stuk gereedschap onder het bladerdak: je kon ermee hakken, je groef er voedsel mee op, je maakte er vallen mee, bouwde er een onderdak mee en gebruikte het als middel om jezelf te beschermen.

We zaten daar in een drukkende luchtvochtigheid van negentig procent. Overal zoemde het. Een heel insectenleger had gehoord dat er vers bloed gearriveerd was. De lekkerste van het stel was blijkbaar de Green Jacket. Ik wreef nog wat antimuggenspul op mijn gezicht en handen, maar dat maakte geen verschil. Die kleine smeerlapjes zweefden hardnekkig om me heen, sloegen toe en vraten me aan flarden.

## 2

Een man stond op van zijn fornuis. Een sigaret hing zo laag aan zijn lippen dat het brandgevaarlijk was voor zijn baard. ‘Oké, jongens, wat drinken?’

Hij gaf een grote mok van zwart plastic door, van het soort dat we normaal op de veldfles van onze beltkit drukten. De zoete, hete rantsoenthee dampte. We namen allemaal een slok en bleven staan terwijl het zweet onze kleren aan onze rug plakte.

Tussen de regenzeiltjes rechts van ons klonk het geluid van een wervelwind. Een beschaafde stem gaf met het snelle staccato van een mitrailleur een reeks instructies: ‘Ik wil dit, dit, dit en dit...’ De eigenaar van de stem kwam op ons groepje af en klapte in zijn handen. ‘Ik ben Graham.’ Iedereen werd hier kennelijk bij zijn voornaam aangesproken. ‘Voor elke ploeg één man.’ Hij bekeek ons van top tot teen. ‘Jij ziet eruit als een duiker... Ploeg 6.’

Een geniesoldaat die graag klom, meldde zich voor Mountain.

‘Oké. Dan is Ploeg 9 ook geregeld.’

Ik slaakte een zucht van verlichting. Allesbehalve Mountain. Graham wees naar de man naast me. ‘Ploeg 8. Mobility.’

Toen knikte hij in mijn richting. ‘Heb je je zonnebril bij je?’

Ik beantwoordde zijn glimlach knikkend, maar had geen idee wat hij bedoelde.

‘Prima. Ploeg 7.’

Hij zette de wervelwindmodus weer aan en verdween onder de tentzeilen.

‘Dat is Baas L,’ zei de man die ons de thee had aangeboden. ‘De commandant.’

De squadroncommandant was altijd een majoor. Deze kwam uit een Highland-Regiment en was een skikampioen. Duidelijk voor het oerwoud geboren.

Het duurde niet lang of onze nieuwe kameraden kwamen ons ophalen. ‘Naar welke ploeg ga jij?’ vroeg de eerste.

‘Air.’

‘De Ice Cream Boys!’

Zonnebril? Roomijs? Ik snapte het nog steeds niet, maar voordat ik ernaar kon vragen, kwam een reusachtige man op me af die een kleine een meter negentig lang en een meter twintig breed was. Zijn handen waren zo groot dat zijn M16 een speelgoedgeweer leek.

‘Wie gaat naar Air?’

Ik stond op. ‘Ik.’

‘Ik ben Tiny.’ Achter zijn baard kwam een kleine glimlach tevoorschijn. ‘Pak je Bergen.’

Het was heel bizar voor zo’n beer van een man, maar hij wipte op de ballen van zijn voeten. Hij had lang, krullend haar maar kreeg al een kale kruin en leek nog het meest op een hippiemonnik met een veermechaniek.

Ik liep met hem mee naar de plek van de ploeg en probeerde mijn nieuwe kistjes wat modderiger te krijgen.

‘Hoe heet je?’

Boven het bladerdak rommelde de donder.

‘Andy. Andy McNab.’

‘Uit welk bataljon?’

‘Twee.’

‘Ik kom ook uit Twee Para. Ken je...’

‘Nee, joh. Twee RGJ, ik ben een Green Jacket.’

Hij bleef stokstijf staan. Voor de tweede keer die dag ging de hemel open en ratelde het bladerdak boven ons onder een wolkbreuk. Dat lawaai versterkte de herrie van de regen die op mijn hoofd viel.

‘Maar wat doe je dan in Jezusnaam bij Ploeg 7?’

‘Weet ik veel. De baas zei dat ik hierheen moest.’

Hij liep weer door over het pad. De regen kwam met bakken omlaag. ‘Godverdegodver, we hebben al achttien maanden niemand voor onze troep gekregen, en nu sturen ze zo’n slapjanus!’

Ik volgde hem schaaftig en dacht: jemig, wat complimenteus. Lekker beginnetje.

Uiteindelijk kwamen we bij het terrein van de troep, de uitloper van een heuvel vol A-vormige geraamten. In het midden brandde een groot vuur. Zes of zeven jongens zaten iets warmes te drinken onder een paar tentzeilen die onder de kletterende regen klonken als trommelvellen. Een van hen was Al.

Tiny stelde me voor. ‘Hij heet Andy McNab en is een Green Jacket.’

‘Wat doet zo’n slapjanus verdomme bij ons?’ Een Vikingblonde man stond op. ‘Ik ben Chris.’ Hij stak zijn hand uit. ‘Para Regiment.’ Hij grijnsde. Hij was iets boven de één meter zestig, had veel haar en praatte met een zacht, noordelijk accent.

De anderen bleven waar ze waren terwijl Tiny hen aan me voorstelde. Niemand kwam in de regen naar buiten om iemand gedag te zeggen van wie ze wisten dat hij niet tot de broederschap van de luchtmacht behoorde.

‘Nish... Frank... Al... Phil... Paul... en Saddlebags.’ Het leek wel of iemand me aan de Teletubbies voorstelde.

Ik knikte terwijl zij knikten, en een of twee van hen vroegen: ‘Oké?’

Chris wees naar een plaats rechts van het vuur. ‘Ga daar maar heen en timmer een bed in elkaar voordat het helemaal donker is.’

Ik liep naar de rand van de open plek, zette mijn rugzak in de modder en pakte mijn kapmes.